

ATT SE MED JESU ÖGON
Betlehemskyrkan i Göteborg
5/2 2009

Vår syn, våra ögon

Allt i våra liv påverkas av vilken syn vi har, hur vi ser.
Hur vi ser på oss själva, inte minst. Och det i sin tur är beroende av
hur andra har sett på oss. Ögon kan vara så olika.
De kan ge livsmod och värme, närvaro – eller tomhet, fruktan, förakt.

Om man räknar med Gud i sitt liv,
är en avgörande fråga hur man tror att denna Gud ser på en.
För den ena människan innebär orden ”Gud ser dig” en tröst och trygghet.
För en annan är samma ord ett obehag, ett hot,
ett hinder för personlig utveckling och frihet.
Hur tänker vi oss att Gud ser på sin skapelse
och på oss som han skapat till sin avbild? Med andra ord:
Vad har vi för gudsbild och vilken människosyn har vi?
På kristen mark har många för sig att Gud är missnöjd med sin skapelse,
besviken, framför allt på människan, ”skapelsens krona”.

*Men: Gud såg på allt som han hade gjort, och se, det var mycket gott.
Och det blev afton och det blev morgon den sjätte dagen.
Så avslutas skapelseberättelsen i bibelns första kapitel
och understryker att Gud är helt tillfreds med sitt verk.
Han ser sin härlighet uppenbarad och återspeglad i det han frambringar.*

I Guds ögon har var och en sitt värde, sin skönhet.
Innanför trasighet och fruktan finns en helighet,
en ton av den kärlek som frambringat världen.
Att se med Guds ögon är att se förbi ytan – in till en kärna av gudomlighet.
Det är just detta som Jesus gör!
Han ser förbi all bråte in till det väsentliga, till människans sanna jag.

Jesus blev anklagad för att umgås med syndare.
Det är inte han som kallar folk för syndare. Det är det andra som gör.
Själv har han en enastående förmåga att se förbi det som andra hakar upp sig på.
Där andra ser syndare ser han något annat.
Han ser sina systrar och bröder, Abrahams söner och döttrar –
han ser Guds barn, helt enkelt.
Många episoder från Jesu liv vittnar om hur befriande det måste ha varit
att möta hans blick och bli sedd och mottagen utan fördomar.

Ett exempel på hans strålande klarsyn.
En farisé som hette Simon bjöd en gång hem Jesus till en måltid.
Den bjudningen har gått till historien, därför att en kvinna kom dit objuden
och chockerade alla med sitt uppförande. Lukas berättar i sjunde kapitlet:
Nu fanns det en kvinna i staden som var en synderska.
Det är så hon omtalas och känns igen. Simon nämns vid namn men inte hon!

Hon går fram till Jesus och ställer sig bakom honom. Där brister hon i gråt.
Sen böjer hon sig ner och uttrycker sin kärlek genom att ta sig an hans fötter.
Hon fuktar fötterna med sina tårar, torkar med sitt hår,
hon kysser och smörjer med balsam.
Oförskräckt och utan hänsyn till omgivningens reaktioner
låter hon hjärtat tala och gråten komma.
Tårarna är som en vårflood som inte kan hejdas.
Alltför länge har hon lånat sig till en livsföring
som är främmande för hennes hjärta – och nu är det slut med det!

Det hon företar sig är lika osannolikt som pinsamt.
Gästerna undrar naturligtvis hur Jesus ska reagera på en sån närgångenhet.
De anständiga i stan har ålagt sig själva och varann att inte ha med henne att skaffa.
Värden vid bordet tar för givet att Jesus också ska ta avstånd,
och när han inte gör det, tänker Simon:
*Om den mannen vore profet skulle han veta
vad det är för sorts kvinna som rör vid honom, en synderska.*

Jesus vet bättre än Simon. Han ser längre än de andra.
Det han ser är en älskande och generös och illa medfaren medmänniska.
Han tar lugnt emot hennes kärleksbetygelser, hennes sorg, hennes rättframhet.
Sedan säger han: *Dina synder är förlåtna.*
De andra uppfattar att det är Jesus som förlåter henne.
Men är det så? Jag tror snarare att han ser vad som sker – och ger ord åt det.
Det är livets flöde inifrån henne själv som sköljer bort skulden och skammen.
Din tro har hjälpt dig, säger han.
Din tillit, din framåtanda, din kärlek har lett dig rätt! Jesus gillar och stadfäster
hennes återvunna frihet och sätter en krona på hennes huvud med orden: *Gå i frid!*

Hon går därifrån i frid, som en fri människa. I Jesu ögon har hon sett vem hon är.
Nu ser hon vad hon tidigare inte sett men kanske anat:
hon ser sitt värde, sin kärlek, sin rätt att leva inifrån.

KÄRNORD 34 *Lyssna till sanningens röst
i ditt eget hjärta
så hör du sanningens ande
varhelst hon talar.*

Förakt eller fördragsamhet

Bland det jag upplever som allra angelägnast i vår tid är en förändrad attityd till svaghet och brist, en större ömhet och tolerans inför felsteg, ofullkomlighet och omognad. Det är synd om människorna. Illa medfarna som får utan herde, sa Jesus på sin tid. Som barn utan föräldrar, skulle man kunna säga nu för tiden. Gud ser på alla rotlösa, ofta desperata barn med ömhet och medkänsla.

Svaghet och brist kan man bemöta på två i grunden helt olika sätt. Med förakt eller med fördragsamhet. Hos Gud finns inget förakt. Att se världen med Guds ögon är att se med fördragsamhet och ömhet på allt ömkligt och tilltufsats. Med humor men aldrig med hån.

Låt ingen förakta dig! skriver Paulus till Timotheos. Naturligtvis kan man inte förhindra att andra föraktar. Men man kan lära sig att inte låta andras förakt gå in i kroppen som självförakt. Och man kan välja att successivt förvandla till fördragsamhet det förakt som man själv fått i sig – och brukar rikta *än* mot sig själv, *än* mot andra.

* * *

Att se på världen med Guds ögon är att i det ofullkomliga se det fullkomliga, att i det stökiga ana den harmoni som är på väg. Det vi upplever som fult och ont är ofta det ännu inte sköna och goda. ”Den fula ankungen”, är ful bara ur ankornas perspektiv, inte ur svanens.

Innan en fjäril kan flyga är den en liten krälände larv. Många som blir förtjusta när fjärilarna dansar över sommarängen tycker att en larv är äcklig och klämmer ihjäl den. Men i Guds öga är larven lika helig och älskad som fjärilen. Han ser allt i ett: fjärilen finns i larven och larven i fjärilen. Kråla har sin tid och flyga har sin – också för människan. Och allt har han gjort skönt för sin tid. Vad vi alla behöver i fulhet och kaos, i växtvärk och förtvivlan, är för det mesta inte förlåtelse utan fördragsamhet. Massor av fördragsamhet.

Jesus sa: *Var fullkomliga, så som er fader i himlen är fullkomlig! Han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga.* Jag är övertygad om att Jesus gav sina vänner den här uppmaningen för att han visste att de skulle kunna förverkliga den. Han såg att potentialen till fullkomlighet fanns inom dem, fröet till att vara som Gud, vara som han, Jesus – och se med samma ögon.

Fullkomligheten ligger i att se Guds närvaro och nåd i allt som är, att se allt i ett och ta det onda med det goda. Att inte göra åtskillnad. Att vara fullkomlig är något helt annat än att vara perfekt och oklanderlig. Fullkomlighet är att ha fördrag med ofullkomligheten, sin egen likaväl som andras. Det är att ta ofullkomligheten i famn och låta allt ha sin plats och sin tid.

KÄRNORD 13 *Ogräset bland vetet har sin tid
hinder och besvikelser och ständig strid.
När allt en gång är återställt
finns bara blomsterängar, vetefält.*

Dröm om paradiset

I min dröm om oss
finns ingen fruktan
ingenting att gömma
eller skämmas för.
Allt som finns får finnas.

Med fördragsamhet och nåd
möter du dig själv
och mig
möter jag mig själv
och dig.
Vi tar bristerna i famn.

Allt får ha sin gång
och ta sin tid
och mitt i ofullkomligheten
kan vi le
och se vår egen och
varandras goda vilja.

PETRUS – svaghet och styrka

Guds kärleksfulla blick omfattar allt i en människa,
som den helhet hon är, inklusive det ofärdiga och ofullkomliga.
Detta är en kärnpunkt i Jesu liv och förkunnelse,
som det tycks vara så gott som omöjligt för oss att fatta och ta till oss –
och som därför sällan kommer fram i den kristna förkunnelsen.
Alltså: Guds kärlek gäller allt i oss
utan att göra skillnad på starkt och svagt, friskt och sjukt, moget och omoget.

När PETRUS blev utvald till klippa och ledare hade han ännu inte den insikten.
För att kunna vara en herde i Jesu anda måste han genom egen erfarenhet
lära känna den NÅD som bejakar och integrerar *all* verklighet.
Petrus är stark och frimodig men också svag och rädd.
Han bekänner och han förnekar.
I det ögonblick han betygar att han vill ge sitt liv för Jesus
är han uppriktig och full av mod.
Men han vet inte då hur flyktig entusiasmen är
och hur fort modet kan vändas i skräck.
Han vet inte att den som är stark också är svag
och att ingen står så säkert att han inte plötsligt kan falla.

Han måste lära känna och bejaka sin egen svaghet,
innan han är mogen att vara en herde för andra. Hans förnekelse är oundviklig.
Den är en milstolpe på hans väg till självkänedom och gudskänedom.
Han behöver inte skämmas för sin rädsla.
Och andra har inte rätt att klandra och förakta honom för hans svaghet.
Jesus gör inte det.

När Petrus gråter bittert efteråt, vad är det han gråter över?
Han gråter över sin förlorade självbild,
den illusion han haft om eget mod och styrka.
Den ensidiga bilden måste han under alla omständigheter komplettera.
I verkligheten har han ingenting förlorat. Han har bara vunnit i självkänedom.

Av predikningar över Petrus på översteprästens gård
får man intrycket, att det skulle ha varit Petrus plikt att bekänna sin mästare
och att han borde ha klarat det. Men Jesus säger ingenting sådant.
Han har inte väntat någon beklännelse vid den tidpunkten och är inte besviken.
Allt har sin tid. Jesus vet att den tid ska komma då Petrus är beredd
att uthärda tortyr och följa honom i döden. Den villighet som i ungdomen finns
som ett frö i lärjungens hjärta, kommer när tiden är inne att bära sin frukt.

Efter sin uppståndelse möter Jesus honom med oförminskat förtroende
och uppmuntrar honom att kännas vid den kärlek
som hela tiden finns i honom, oavsett vad han vågar och inte vågar.
Jesus vet att Petrus älskar honom, och *det* hjälper Petrus att själv bejaka sin kärlek,
även om det sker med viss tveksamhet: *Herre, du vet allt, du vet att jag har dig kär.*

När Petrus i sin skam möter Jesu blick och erfar Guds oändliga barmhärtighet,
väcks den gudomliga barmhärtigheten i hans eget hjärta.
Den ger honom förmågan att i fortsättningen
styrka och nära sina syskon i deras stunder av skam och svaghet –
och att vara en ledare och herde i Jesu anda. Att se med Jesu ögon.

Vem kan vara ditt sändebud,
din utsträckta hand, din röst?
Den som känner ditt hjärtelag,
din nåd i sitt eget bröst,

Lika i värde

”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.”
Så inleder FN sin deklaration om mänskliga rättigheter.
De orden är förstås inte en beskrivning av hur det är i världen.
Alla människor är inte födda fria och tillmäts inte lika värde, har inte lika rättigheter.

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.
Det är som en trosbekännelse. En insikt om hur livet på jorden är menat att vara,
och ett gemensamt beslut att sträva efter att det ska bli som det är menat –
så att alla ska födas fria och tillmätas lika värde.

Många bejakar själva principen om allas lika värde,
oavsett social och personlig status. Men i praktiken är det annorlunda.
Tyvärr är det så, att somliga grupper och individer får respekt och uppmärksamhet
medan andra bemöts med likgiltighet och förakt, allt beroende på var de befinner sig
i samhällets hierarki och var på jorden de är födda.

Generellt gäller att man ser ner på dem som är beroende av hjälp, som drabbats av olycka, som är sjuka, på flykt, handikappade... medan man ser upp till de lyckligt lottade, de som har resurser: pengar, utbildning, hälsa och handlingskraft, trygga sociala förhållanden.

I massor av vardagliga situationer behöver vi påminna oss allas lika värde. När man är hjälpsökande på sjukhuset, socialbyrån, försäkringskassan eller i kyrkan, på polisstationen, på invandrarverket, då gäller det att – så gott man kan – möta de anställda där som jämlikar. Att inte betrakta sig själv som underlägsen och mindervärdig. Det är otroligt lätt att halka ner och förlora självrespekten, när man är beroende av andras välvilja.

Tillhör man dem som har en tjänst, måste man veta att man har den tjänsten för att tjäna, för att bistå den som behöver stöd och hjälp. Det är det som är meningen med alla tjänster. Att man står i en hjälpande roll betyder inte att man står över den som söker hjälp. Vill man att det man gör och ger verkligen ska hjälpa, måste man möta den hjälpsökande som en jämlike.

Om ord som välgörenhet och socialhjälp har fått dålig klang, beror det på att hjälpen så pass ofta har getts uppifrån – utan blick för integritet och likavärde. Hur mycket man hjälper och ger är inte det väsentliga. Avgörande är i vilken anda man gör det man gör. Med vilken inställning. Samma handling, samma summa pengar kan upprätta eller förödmjuka.

Din skicklighet hämmar
eller uppmuntrar.

Din hjälp binder
eller befriar.

Din sång får andra att sjunga
eller att tystna.

Ditt ljus kan du sprida till andra
eller som en strålkastare
rikta mot dig själv
och så mörklägga omvärlden.

Om din makt är liten eller stor
gäller ditt val alltid detsamma:
att öka ljuset omkring dig
eller mörkret.

*All makt är lån och kan förvaltas
på tre olika sätt:
till att hjälpa upp eller trycka ner
eller aldrig tas i bruk.
Alla har frihet att välja.*

Alla människor är födda lika i värde. Det är en dold sanning. Många ser det inte.
Ute bland folk på marknaden har man ett växlande värde.
Där är det tillfälligheter som avgör uppgång och fall.
I den sociala hierarkin har man ett relativt värde.
Ju högre upp desto högre värde, desto större självaktning och värdighet.
I toppen är man VIP, very important person, och på botten en nolla.

Att ha Jesus som föredöme och att reflektera över hans nedstigande,
hans liv bland de missgynnade och föraktade,
borde rimligtvis leda till ett annat synsätt, till att se med andra ögon.
Utmärkande för Jesus är, att han är densamma vare sig han är uppe eller nere.
Hos honom finns inte ett spår av uppåtsträvan och prestige.
Han vet att hans värde är absolut och inte relativt.
Han vet att han är ett älskat gudabarn och därför kan han stiga ner
till den understa av nivåer utan att krympa, utan att drabbas av skam och självförakt.

Han vet sin gudomlighet – och blir inte mindre när han böjer sig ner och tjänar
och inte större när han blir upphöjd och ärad.
Alltid är han den han är. Han är den han är.
Han kan vara längst ner, utdömd, förnedrad, övergiven,
och trots detta ha sin kärlek och värdighet i behåll.

Vad han förkunnar för människorna är, att de också är gudabarn,
hans syskon och lika älskade och dyrbara som han.
Om vi vore mer medvetna om vårt gudomliga ursprung
och den kärlek som håller oss vid liv,
skulle vi inte ifrågasätta vårt värde och vår rätt att finnas till som de vi är.
Det är när vi inte ser att vi har ett givet värde som vi måste klättra uppåt.
Det är då vi pendlar mellan självförakt och självhävdelse,
mellan mindervärdighet och storhetsvansinne.

Den som vet sin gudomlighet
blir inte mindre när han sänker sig
eller större när han stiger.
Alltid är han den han är.

Vem är jag, jag människa, när jag ser på mig själv med Jesu ögon? Och vem är du?
När vi vänder oss till den som vill oss
och som är orsaken till att vi finns till, kan vi alla säga:

Jag är gudabarn
ljus av ditt ljus
frid av din frid
evig kärlek.

I djupet av mitt väsen
är jag den jag är
odelad och sann
ett med dig
ett med allt och alla.

Du är gudabarn...

Ni är gudar

Alltsedan kristendomens första tid har man förkunnat att Jesus uppenbarar vem Gud är. Något jag upplever angeläget att framhålla i vår tid är att Jesus samtidigt uppenbarar vem människan är. Gudasonen är också människoson. Jesus är sann människa. Han är alltigenom äkta, ett med sig själv. Det finns inget motstridigt hos honom. Ingen konflikt mellan vad han vill och gör, mellan vad han säger och menar.

Mötet med honom ger kontakt med det sant mänskliga i oss själva. I honom skymtar vi *vårt eget sanna ansikte*. Ett minne av vilka vi i grunden är väcks till liv – och en längtan efter att bli vad vi är menade att vara. Att se Jesus är att se en människa i sitt esse, i sitt vara. Han är den han är. I honom är Gud mänsklig och människan är gudomlig.

I den östliga grenen av kristenheten, i de ortodoxa kyrkorna, framhåller man sambandet mellan Gud och människa och mellan Guds människoblivande och människans gudomliggörelse. Där sammanfattas evangeliet kort och gott: Gud blev som vi för att vi skulle bli som Gud. Teologin här i väst däremot har i hög grad betonat avståndet till Gud och skillnaden mellan Gud och människa, liksom skillnaden mellan Jesus och andra människor. Att känna igen sig i Jesus har tolkats som högmod och hädelse.

I det här sammanhanget tänker jag på Dag Hammarskjöld och vad man sa om honom efter hans död, när hans Vägmärken hade blivit publicerade. Jag minns hur man i radio och tidningar beskyllde honom för högmod, för att förhäva sig och jämföra sig med Jesus. Själv reagerade jag tvärtom. Jag blev gripen av hans ödmjukhet, hans allvar inför sin uppgift. Jag upplevde hur riktigt det var att han såg på Jesus som sin förebild och identifierade sig med honom för att kunna förstå och bejaka sin egen väg.

Också Jesus blev anklagad för högmod och hädelse, för att göra sig själv till Gud. Han svarade på anklagelsen med ett citat ur Psaltaren.

Han sa: *Står det inte i er lag: 'Jag har sagt att ni är gudar'?*

Lagen kallar alltså dem som fick Guds ord för gudar...

Hur kan ni då säga till mig att jag hädar när jag säger: Jag är Guds son? (Joh. 10:34)

Enligt judisk skrifttolkning var orden ni är gudar riktade till Guds folk Israel.

Med sitt svar bejakar Jesus att han är Guds son.

Samtidigt låter han förstå att den relationen till Gud gäller fler än bara honom.

Den som tror på mig, han ska utföra gärningar som jag, och ännu större. Avståndet mellan den förstfödde och de andra barnen är inte så stort som vi i allmänhet föreställer oss. Jesus förkunnar att han fortsätter sin närvaro i världen genom att hans efterföljare och syskon öppnar sig för hans ande och lever i hans anda. Vi är hans kropp, hans ögon och händer. Potentialen att vara som Gud finns i oss. Vi är kallade att i vår tid och vår miljö inkarnera den sanning och frihet, den barmhärtighet och frid som han själv har förkroppsligat. *Vi är Kristi kropp, Andens hus, heliga platser för hans närvaro här och nu.*

KÄRNORD 67 *Vi är heliga som du är helig, Gud vår Gud.
När vi är vad vi är får världen ljus.*

Bjälken i ditt eget öga

När samhällets utstötta och föraktade sökte upp Jesus,
tog han emot dem som sina syskon och gav dem upprättelse.
Men han var inte alltid lika vänlig och stödjande.
Hans ord kunde vara skarpa och väcka anstöt.

När han såg de respekterade och tongivande ge sig ut för att vara något som de inte var,
höll han inte god min utan sa rakt ut vad han såg.

Han såg igenom de prydliga fasaderna och kunde säga: *Ve er!*

*Ve er, skriftlärda och fariséer, ni hycklare som ger tionde av mynta, dill och kummin
men försummar det viktigaste i lagen: rättvisa, barmhärtighet, trohet.*

Ni blinda ledare som silar mygg och sväljer kameler!

Detta VE är inte ett hot eller en förbannelse. Det är ett uttryck för klarsyn.

Jesus ser och vet vilket helvete man hamnar i,
när man bedrar sig själv och för andra bakom ljuset.

Alla lögnar avslöjas förr eller senare och man får stå där avklädd med skammen.

*Ve er! Stackars er! Det finns ingenting gömt som inte skall komma i dagen
och ingenting dolt som inte skall bli känt. (Matt.10:26)*

När en man som varit blind sedan födseln fick sin syn tack vare Jesus
blev de båda två utsatta för fariséernas aggressivitet och stämplade som syndare.
Jesus påpekade då, att det var de andliga ledarna själva som var blinda.

Några av dem frågade: *Är kanske vi också blinda?*

gav Jesus ett svar som är mycket tänkvärt. Han sa: *Om ni vore blinda, skulle ni vara
utan synd.*

Men nu säger ni att ni ser. Er synd står kvar.

Om ni vore blinda, skulle ni vara utan synd.

Att ha ett handikapp, en skada, en sjukdom, en brist –
det är ingen synd och inget att skämmas för.

Det skamliga ligger i att förneka de brister man har –

och att ondgöra sig över andra istället för att erkänna och rätta till sina egna fel.

Det är folk som inte erkänner egna fel och svagheter som gör andra till syndabockar.

Den som alltid ser fel hos andra, lägger ut sina egna fel på omvärlden.

Det han vägrar att se hos sig själv

ser han istället projicerat och uppförstorat hos andra människor.

Det är till personer med den synskadan som Jesus säger:

Varför ser du flisan i din broders öga, när du inte märker bjälken i ditt eget?

Och hur kan du säga till din broder: Låt mig ta bort flisan i ditt öga –

*du som har en bjälke i ditt eget? Hycklare, ta först bort bjälken ur ditt öga,
så kan du se klart och ta bort flisan ur din broders.*

Ögat är ett underbart organ.

Och detta fysiska underverk har sin motsvarighet
i ett inre öga som påverkar alla våra upplevelser.

Om detta öga är skadat, förmörkas och förvrängs allt vi fäster blicken på.

Ingenting är i det läget viktigare än att läka sitt eget inre öga
och att göra allt för att bevara detta öga friskt och ogrumlat.

*Kroppens lampa är ögat. När ditt öga är ogrumlat får hela din kropp ljus,
men när det är fördärvat, är det mörkt i din kropp.*

Se alltså till att ljuset inom dig inte är mörker!

”Se alltså till att ljuset inom dig inte är mörker!” (Luk. 11:35)

Det är vårt ansvar, var och en, att se till att ljuset inom oss får luft och utrymme.

”Det lilla ljus jag har, det ska få lysa klart, lysa klart, klart...”

Det lilla ljus jag har – vi har ljuset.

Johannesevangeliet inleds med en meditativ dikt, en teologisk reflektion
över Jesu kosmiska ursprung och hans samhörighet med alla människor.

Han beskrivs där som Ordet – Logos –

och som det sanna Ljuset som ger alla människor ljus.

Det sanna ljuset, som ger alla människor ljus, skulle komma in i världen.

Och Ordet blev människa och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet.

Det ord som skapar världen

är här i en barnakropp.

All paradisetts skönhet
ryms under hans ögonlock.

Ett bråddjup i hans öga
når våra dolda djup

och låter ana sanningen
att vi är barn av Gud.

Det obeskrivligt stora
får plats i ett frö, en prick
och alla evigheter
finns med i ett ögonblick.

I ögat sammanstrålar
vad i en mänska är
och den som själv är seende
kan se att Gud är där.

Det oändligt stora ryms i det oändligt lilla. Himlen är i våra hjärtan.

Och det som är i våra hjärtan visar sig i våra ögon.

Ögat är ett fönster mellan vår inre värld och vår yttre.

Genom ögat tar vi in den yttre världen, ljuset, mörkret alla intryck.

Genom ögat ger vi ut det vi har inom oss, ljus och mörker, krig och fred.

Vad hjärtat är fullt av talar munnen, talar ögonen – och hela kroppen.

Guds ljus och närvaro finns överallt på jorden
och ger alla människor liv, anda och allt.
Aldrig har en kristen förkunnare kommit
till en grupp människor någonstans på jorden
utan att Kristus, det sanna ljuset, redan funnits hos dem och i dem.
Som en hemlig närvaro i väntan på att bli upptäckt och välkomnad.
Som ett ljus under skäppan i vrån, i väntan på att bli avtäckt och synligt.
Meningen med en kristen förkunnelse måste vara, tänker jag
att uppenbara det som redan finns men som ännu inte är känt och tillgängligt.

Uppenbarelsen fortsätter.

Vad som uppenbaras för oss beror på våra förutsättningar att förstå och ta emot.
Jesus hade mer inom sig än han kunde förmedla till sina lärjungar.
Deras förmåga att ta till sig hans ord avgjorde hur mycket han kunde säga.
När han skulle lämna dem sa han:

Jag har ännu mycket mer att säga er, men ni kan inte nu bära det.

Men när han kommer som är sanningens ande,

skall han leda er fram till hela sanningen. (Bibel 1917, Joh. 16:13)

Gud är ljus. Det ljus Gud är skulle lägga oss i aska om det nådde oss ofiltrerat.
Guds människoblivande innebär en filtrering av ljuset till en grad
som är anpassad för våra ögon – och som synliggör det som har legat i dunkel.

Han som sa *Jag är världens ljus* sa också *Ni är världens ljus*.

Ni är världens ljus – det är ett konstaterande av ett faktum
och samtidigt en kallelse: Bli det ni är! Kallelsen är tvåfaldig:
dels att för egen del vänja sig vid ett allt klarare, intensivare ljus,
dels att i kontakten med andra kunna både dämpa och öka ljuset
och anpassa styrkan efter vars och ens ögon.

Det ljus som förmedlas ska ge klarhet och göra det lättare att se –
men får inte blända. Jesus själv bländar inte, han upplyser.

Han hade mera ljus att ge

än hans samtid tålde se.

Hans ande ger det ljus som vi fördrar,

tills hela sanningen blir uppenbar.

KÄRNORD 2 *Gudomliga ljus i mitt hjärta*

genomlys min tanke, min känsla, min handling.

Fenomenet ”vi och dom”

En sista sak jag vill ta upp är den vanliga uppdelningen mellan ”vi och dom” och Jesu budskap om ett allomfattande vi.

Överallt på jorden lever man i mer eller mindre konfliktfyllda spänningar mellan ”vi och dom”.

Man får sin identitet till stor del utifrån vilka grupper man tillhör.

Det vanliga är att man stärker sin identitet genom att ta avstånd och avgränsa sig mot andra, både enskilda personer och grupper.

”Säg mig vem du umgås med och jag ska säga dig vem du är”.

Man umgås inte med vem som helst om man är mån om sitt rykte.

Det förhållandet gällde i ännu högre grad på Jesu tid.

Utmärkande för Jesus är, att han rör sig fritt över alla gränser och ser ett syskon i varje människa, var han än möter henne.

Han förkunnar ett allomfattande **vi**, att vi alla har samma ursprung, samma himmelske far – och är föremål för samma omsorg, samma kärlek.

När Jesus sitter vid en brunn i Sykar och samtalar med en samarisk kvinna, har han passerat två gränser: En man skulle inte tala med en kvinna, och en jude skulle inte umgås med samarier.

Men Jesus gör både det ena och det andra, utan att skämmas.

JESUS BLEV KRITISERAD för sitt gränsöverskridande, framför allt för att umgås med syndare.

Vissa personer blev utpekade som syndare

och dessa syndabocker tog man avstånd ifrån, föraktade och fördömde.

Men Jesus föraktar och fördömer ingen. Han gör tvärtom.

Konsekvent tar han kontakt med just dem som andra utesluter och föraktar.

Man skulle kunna tro att det o-intresse för gränser som Jesus visar skulle ha påverkat de kristna kyrkorna i deras syn på sig själva och sin uppgift. Men så är det inte.

För alla kyrkor, för de stora världsvida kyrkorna likaväl som för små fria församlingar, är frågan om gränser en viktig fråga.

Man har ägnat mycket kraft åt att fastställa:

vilka personer som är innanför respektive utanför,

vad som krävs för att få höra till

och på vilka grunder man ska bli utesluten.

Mot den bakgrunden är det skönt att läsa hur Betlehemskyrkan presenteras på nätet.

Där står det: ”Betlehemskyrkan är till för alla och öppen för alla.

Tvekande och sökande kommer med samma rätt som redan troende.”

Man kan ju undra:

Var det Jesu avsikt att införa en ny religion vid sidan av andra religioner?

En religion som dessutom presenterar sig som den enda rätta och den enda möjliga vägen till gemenskap med Gud.

”Utanför kyrkan ingen frälsning”, har det sagts under många århundraden.

Extra Ecclesiam nulla salus.

Man har satt likhetstecken mellan kyrkan – ofta en viss kyrka – och Guds rike.

När Jesus talar om Guds rike talar han inte om gränsdragningar.
Han använder bilder som handlar om att vara mitt i allt som är. Bilder som:
SALT, SURDEG, LJUS, alltså något litet med avgörande betydelse för helheten.

SALTETS uppgift är att lösas upp, missta sin fasta form, bli osynligt –
och på så sätt absorberas av och påverka den omgivande materien.

SURDEGEN, jästen, är inte till för sin egen skull utan för brödet –
och för dem som brödet ska mätta. Ett litet mått surdeg har stor verkan.
Men bara om den löses upp, blandas med degen och får genomsyra det hela.

LJUSET – det finns ingen gränslinje mellan ljus och mörker.

Där ett ljus tänds viker mörkret.

Ju längre från ljuslågan man kommer desto svagare blir ljuset.

Och vid en viss punkt kan man konstatera: Här är det mörkt.

Vad är mörker? Mörker är frånvaro av ljus. Ingenting annat.

Mörkret har ingen självständig existens, inget eget vara.

Det kan inte registreras av något instrument, det kan inte mätas.

Mörkret kan inte växa. Om mörkret växer, är det ljuset som avtar.

Mörker är brist på ljus. När ljuset kommer tar mörkret slut.

Så var inte rädd. Var inte rädd! Var ljus!

När Jesus fick en fråga om när hans rike skulle komma, svarade han:

Guds rike kommer inte på ett sådant sätt att man kan se det med sina ögon.

Ingen kan säga: Här är det, eller: Där är det. Nej, Guds rike är inom er.

Man kan inte peka ut en samling människor eller byggnader,
institutioner, ritualer eller skrifter och säga: Där är Guds rike!

Riket kan inte ringas in och avgränsas.

Lika litet kan någon säga var Guds rike inte är. Det finns överallt.

Mitt ibland oss, inom räckhåll, inom oss.

KÄRNORD 2 *Himmelriket bär vi inom oss
varats fasta punkt, ett hemligt frö
med ousinlig kraft och doft av glädje.*

Välsignelse
över jorden
vår vackra blå planet
vårt hem i kosmos.

Välsignelse
över all god vilja
alla handlingar
i uppriktighet och kärlek.

Välsignelse
över ljuset
i människornas hjärtan.
Må det växa sig starkt
ta mörkret i famn
föda fred och försoning.

